

POSTANOWIENIE

14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku L. C.

z udziałem E. W. i Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.

o ubezwłasnowolnienie uczestniczki E. W.,

na skutek skargi kasacyjnej E. W.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z 18 czerwca 2024 r., I ACa 1126/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krośnie na rzecz adwokata T. K. 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększone o należną stawkę podatku od towarów i usług, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w Krośnie ubezwłasnowolnił częściowo z powodu innego rodzaju zaburzeń psychicznych uczestniczkę E. W.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z 18 czerwca 2024 r. oddalił apelację uczestniczki E. W.

W skardze kasacyjnej uczestniczka, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazała na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

W ocenie skarżącej w sprawie zachodzi nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym od orzeczeń sądu drugiej instancji. Wyłączone jest bezpośrednie badanie w postępowaniu kasacyjnym naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, przez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. stosownego zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 k.p.c. lub art. 386 § 2 k.p.c. (zob. wyrok SN z 6 kwietnia 2011 r., II UK 318/10).

Wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może uzasadniać zarzut nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, albowiem Sąd

Najwyższy - rozpatrując skargę kasacyjną - nie jest władny w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać ważności (nieważności) postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. postanowienie SN z 23 maja 2014 r., II PK 30/14). Skoro skarga kasacyjna przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji, to nieważność postępowania, skutkująca przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, ma dotyczyć postępowania przed sądem drugiej instancji (zob. postanowienia SN: z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12; z 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12). W takiej sytuacji, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien opierać się o przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując na oczywistą zasadność skargi w tym zakresie, a nie odwoływać się do treści art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., tak jak to czyni skarżąca w niniejszej sprawie. W konsekwencji oznacza to, że skarżąca nie zdołała wykazać, iż zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 763).

[S.J.]

[l.n]

